

Que l'ha fet més feliç i què és allò més dur de la seva vida?

La cosa més feliç de la meua vida fou.. és massa difícil d'explicar. La cosa més dura fou la Guerra però d'altres la varen passar més dura que jo.

Com es va assabentar que havia esclatat la guerra?

La meua nena va néixer el 10 i la vàrem batejar el 19 de juliol. Com que va venir la llevadora per això ens vàrem assabentar. El taxi la va portar però no sabia si la vindria a buscar, perquè ja volia tancar el cotxe. El primer símptoma de la guerra fou la mort de diferent gent. Per nosaltres la guerra encara va ser força civilitzada, perquè semblava més ben «organitzada». Em varen cridar al cap d'un any.

Com li va anar la guerra?

Jo no havia fet el servei, el 1.º d'agost arribàvem a Torla (Osca) i vàrem estar 9 ó 10 dies anant al tir. Jo no hi entenc res i de tots 5 tirs no vaig encertar mai ni un (ni posar la bala al canó).

Al cap d'uns dies ens feien anar al front i vaig demanar ser camiller. Jo sempre era al mig dels cuiners i tant em feien fer això com allò.

Quant l'enviaren al front on va ser?

Sempre vaig fer la guerra als Pirineus, primer Osca i després al catalans (Seu d'Urgell). Vàrem travessar tota la muntanya per Setcases i d'altres pobles de per allà, Camprodon, Molló, a França també vàrem anar-hi dues vegades. La primera per Aragó i la segona per Catalunya (fou el pitjor que em va passar). Anàvem perquè no ens agafessin els nacionals.

Tenien notícies de la família?

Cada dos o tres dies hi havia notícies però tot i així es patia molt. Totes les cartes eren obertes i passades per la censura. De les nostres (entre la meua dona i jo) mai no hi va faltar ni una lletra.

Hi havia gent que només es dedicava a obrir i llegir les cartes.

A la nostra companyia, entre oficials i soldats erem uns 60.

A França com s'entenia amb la gent?

Per la zona francesa tots parlaven català, no era com ara que s'ha perdut al sud de França sinó que en sabien com nosaltres.

El menjar què tal era?

No ens donaven ni menjar, ni lloc per dormir... les meves aptituds en el bosc varen col.laborar en poder-nos fer una mena de llit amb els arbres i una manta.

Què va passar en acabar la guerra?

Jo ja estava casat i en tenia 2 de petits. La meua intenció sempre va ser tornar.

La primera vegada que vàrem entrar per Mollo ens venien a buscar al cap d'unes hores per poder agafar el tren i ens carregaven amb un remolc com si es carregués un remat de xais.

A l'estació ens van donar un «xusco» i una llauna de sardines per a dos i ens feien entrar per una porta i sortir per l'altre. Et preguntaven: on vols anar tu a Barcelona o amb Franco?

L'endemà el tren va marxar quan es va fer fosc. Vam passar per Figueres. El tren es va aturar al matí, i més tard es va tornar a parar, per donar-nos en un camió el menjar fred.

Al tornar de la guerra em vaig poder quedar a casa però a la guerra, allà sí que es pateix.

Deixant de banda la guerra. Què enyora de les Gavarres?

Enyoro totes les cases de les Gavarres perquè tot seria més acompanyat i sense tant perill. Però, qui vol que vingui? Jo que hi he viscut sempre no voldria anar-hi a viure per por al foc. Abans era net i no hi havia tant perill, s'explotava més i calia fer tots els oficis per guanyar-se la vida.

Jo, si tu vols estar a l'atur molt bé, però que treballessin als boscos i a tot arreu.

Què opina del poble de Quart ara?

Ara el poble és més bonic que llavors. Abans era un cop de puny. Ara els carrers són més arreglats i les urbanitzacions força bé... com a mínim no han arrencat terra bona, perquè a Quart no n'hi ha gaire, ni boscos.

En Salvi és un home, que de tornar a néixer, de ben segur tornaria a bosc i a fer de pagès. Encara ara es dedica al hort, tallar llenya i netejar els voltants de casa seva, que mai havia estat tant net com ara.

Prenguin exemple el jovent.